

Det. Hansen: Naar ærede Medlemmer have udtalt sig om, at det Forslag som her foreligger, i ethvert Tilfælde maa være et Fremskridt; tænke de naturligvis paa, at det vil medføre, at Kirkerne i større Omfang kunne blive opvarmede, end det hidtil har været Tilfældet, idet der hidtil har vist sig Vanskeligheder herved. Som den ærede 1te Landsstingsmand for 11te Kredts (Stühr) udvilligede, er der endog saa i hans Stift en saadan Mangel paa Interesse for denne Sag, at det nogle Steder endog maa overlades til Præsterne selv at opvarme Kirken, og det er ganske vist ikke heldigt; hvis det er den eneste Dgave til saa opvarmet Kirkerne, hvorledes dette saa end sker, er dette Lovforslag jo ganske vist et Fremskridt; men naar man tager Ordet Fremskridt i dets sædvanlige Betydning, vil jeg sige, at denne Lov er nærmere egnet til at konstatere et Tilbagekridt, for det første derved, at det nu findes fornødent at paalægge Tvang til Bidrag for at saa Kirkerne opvarmede, derfor skal man have Kommunalbestyrelsen blandet ind deri, idet det skal være tvungen Vigning. Der er altsaa ikke en Gang saa megen kirkelig Interesse til Stede, at Beboerne i Sognet kunne anskaffe disse saa Tønder Kul om Næret, men de maa skaffes til Beje ved en vidtløstlig Vigning, og Kommunalbestyrelsen maa derfor træde til. — Jeg tror, at det konstaterer et Tilbagekridt; thi af meget større Vigtighed end at saa den materielle Varmer ind i Kirkerne, er det dog at saa den virkelige Varmer der ind saaledes, at man kan føle sig glad og tilfreds ved at komme der, og er det naaet, vil det ikke være nødvendigt at blande Kommunalbestyrelserne ind; thi saa vil den materielle Varmer nok blive skaffet til Beje uden kommunal Vigning.

Et andet Punkt er, at man nemt af denne Lov kan saa det Indtryk, at den saakaldte Kirkeejer eller Tiendejer skal være fri for enhver yderligere Byrde end den, som allerede paabeholder ham med Hensyn til at betale noget til Kirken, Kirkegaarden o. s. v. Der gøres her, navnlig i Begyndelsen af 2det Stykke af § 2 en Forskel mellem Kirker, som „eje sig selv“, som det siges, og som have Midler til enten at udrede Beløbet eller til at betale aarlige Renter og Afdrag, og de Tilfælde, hvor Kirken ikke ejer sig selv, som det siges, og hvor den siges at være i privat Eje. Naar en Kirke altsaa ejer sig selv, det vil sige, naar man vil udtrykke det paa en lignende, for Resten lige saa ukorrekt Måde: naar den ejes af Tiendeherne — skal man tage, hvad der er; er den forhaandenværende Tiende eller Formue tilstrækkelig, tager man til Bunden, saa længe den strækker til for

deraf at udrede Omkostningerne ved denne Opvarmning; men naar Tienden eller Kirkegodset, „Kirkeindkommet“, som det kaldes i Chr. V.s Danske Lov 2—22—4, altsaa Kirkens Indkomster, det, der tilhører Kirken, ved Tidernes Ugunst er kommet i privat Mandes Hænder, skal man ikke kunne røre ved Kirkens Formue, selv om det nok saa meget er en kirkelig Trang, der her skal tilfredsstilles; hvis en Kirke, der saaledes er i privat Eje, som det hedder, har en Pengekapital, og denne Kapital er mere end tilstrækkelig til at anskaffe det allerbedste Varmeapparat, som kan faas, maa man dog ikke tage denne Kapital og omsætte den til et Varmeapparat, thi saa mister jo Tiendeheren Renten af sin Kapital for Fremtiden. Det er jo en højst beklagelig Tilstand, det hele er kommet ind i ved de forløbne Tidens Mangel paa Tilsyn med disse Forhold. Der er i Virkeligheden ingen, som ejer Kirkerne, Kirkerne eje jo sig selv, ja man kan næppe nok tale om Tiendeejere; de private Personer, der kunne oppebære Tienden og Kirkens andre Indkomster, eje hverken Kirken eller Tienden; de have faaet denne Ret mod, at de have forpligtiget sig til at afholde de nødvendige Udgifter ved Kirken, og at afholde dem saaledes, som Lovgivningsmagten til enhver Tid finder forfarligt af Hensyn til Kirken. Men naar man i Stedet for at tage Hensyn til de Krav, der stilles af Kirken, Menigheden og Tiendeherne, alene skal tage Hensyn til, at den Mand, som har været saa uforsigtig og ufornuftig at købe Kirketiende i dyre Domme, ikke skal lide Skar i sin Indtægt, er man inde paa en rent gal Vej, og det kommer skarpt frem i denne Lov, netop da der stikkes mellem Kirker, som eje sig selv, og dem, der ere i privat Eje. For de Kirkers Vedkommende, som eje sig selv, tager man af Kirkens Formue og anvender den paa en fornuftig Måde; men er Kirken, Tienden, kommen paa gale Hænder, kan man ikke røre den, ikke gøre noget for Kirken. Tienden og de øvrige Indtægter, som oprindeligt ad Frivillighedens Vej, ved frivillige Gaver eller ogsaa ved Tvang er bleven henlagt til Kirkens Underhold og for at gjøre den brugelig for Menigheden, ere blevne stillede saaledes, at man ikke kan benytte dem til dette Øjemed, det mener man i alt Fald; men det er jo for øvrigt ikke Lov og Ret her i Landet. I Virkeligheden har Lovgivningsmagten, nogenlunde fri Hænder med Hensyn til, hvorvidt, det kan paalægges til Bedste for Kirken at angribe de Indtægter